

vezetném ezt a várost, megtartanék egy utcát, hogy megmutassam, hogy nézett ki Lutyens Delhije, a többi területet pedig átvehetnék és lakóházakat építhetnének rajta.”

Mások tartanak Delhi telhetetlen ingatlanfejlesztőinek befolyásától. Azon ritka alkalmakkor, amikor a védett központi zónában levő ingatlanok gazdát cserélnek – kevesebb, mint egytizedük van magántulajdonban –, hatalmas összegekért adják-veszik őket. Az árak Delhi központjában magasabbak, mint London vagy New York legfelkapottabb negyedeiben. Egy távközlési mágnás nemrég 20 millió fontot fizetett egy egyemeletes, penészes modernista házért. Más közeli lakóházakat 30 és 60 millió font közötti áron kínálnak megvételre.

Egyes kormányzati tulajdonban levő ingatlanok árát csillagászati összegekre becsülik. Egy száz közepes rangú katonatisztnek otthont adó lakóépület, amely szinte pontosan a Rashtrapati Bhawanra, az eredetileg India első alkirálya számára épített hatalmas épületre néz, ami jelenleg az elnök hivatalos rezidenciája, a becslések szerint 600 millió angol fontot ér.

A városvédők azt a tervet is ellenzik, hogy a védett övezet közepén építsék fel a nemzeti hadsereg múzeumát. Amiatt is voltak viták, hogy a bungalók lakói – elsősorban parlamenti képviselők – nem engedélyezték átépítéseket hajtottak végre. Az egyik elhíresült eset 2004-ben történt, amikor egy politikus egy hatalmas üvegpiramist építtetett a házához. A közelmúltban az indiai parlament felsőházának egyik tagja egy hindu templomot épített a kertjében. „Egyebek között az a szép ezekben a bungalókban, hogy van egy sajátos, csendes és szerény atmoszférájuk. Nem lehet, hogy csak a miniszterek számára tartsák fent őket. Ez egyszerűen nem működik. A bungaló azonban státuszszimbólummá, a hatalom jelképévé vált, így mindannyian szeretnének egyet”, mondta Charles Correa, India egyik legismertebb építész.

Correa hozzátette, hogy bár nagyon nehéz volt egyes bungalókat modernizálni anélkül, hogy az egész övezet esztétikai hatását károsítanák, lehetséges lenne összeegyeztetni a fejlesztést a megőréssel, ha a folyamatot megfelelően kezelnék. „Könyörtelennek kell lenni

abban a tekintetben, hogy mit lehet megmenteni, és mit nem. De ez azt is jelenti, hogy nem hagyhatod, hogy a bürokraták és a politikusok úgy döntsenek, hogy a széleket le lehet vágni. Ez egyszerűen neveltséges”, mondta Correa.

A városvédők remélik, hogy az UNESCO, az ENSZ kulturális szervezete megadja az áhított Világörökség státuszt Lutyens Delhijének a lakott történelmi városok kategóriájában, ami szinte lehetetlenné tenné a radikális változtatásokat. Lehetségesnek tartják, hogy a döntés még ebben az évben megszületik. „A mi értékeink állnak szemben a pénzemberek és ingatlanfejlesztők értékeivel. Ez egy kemény csata”, mondta Menon.

Furcsa módon épp a hivatalnokok azok, akik a városvédők szövetségésének bizonyulhatnak. Az történt ugyanis, hogy egyszerűen eltűntek azok a korábbi tervek, amelyek a város központi területének szanálására vonatkoztak, áldozataivá válva az indiai bürokrácia hírhedt szövevényességének és lomhaságának...

(The Guardian)

Benoît Hopquin

Az indiai piac közepét veszi célba a kínai támogatással épülő nepáli „Barátság út”

A Katmandu a nepáli–kínai határral összekötő Araniko autópálya nevével ellentétben inkább keskeny aszfaltcsík vagy döngölt földút, ami 115 kilométeren át kígyózik szakadékok és hegycsúcsok között. A közlekedés jóformán életveszélyes lenne rajta a busz- és tehergépkocsi-vezetők rendkívüli ügyessége nélkül, akik szinte naponta művelnek csodákat a hajmeresztő kanyarokban manőverezve. A kilátás lélegzetelállító – feltéve ha az ember le meri venni a szemét az útról...

Khadichaurban senki sem panaszkodik az úton tovadüböngő közúti forgalom zajára. A Sun Kosi folyó partján fekvő kisváros néhány évvel ezelőtt „Chinatown” („Kínai Negyed”)

néven vált ismertté. Az ember itt megtalálja az összes árucikket, amelyet az ország hatalmas szomszédjában olyan olcsón előállítanak: telefonokat, ruhákat, cipőket, televíziókat, műanyag játékokat és hasonló dolgokat.

Bhairav Chhetri egy takarókat árusító boltot vezet, melyek mindegyikén ott a „Made in China” felirat. „Az üzlet jól megy, de a verseny egyre erősödik – mondja. – Öt évvel ezelőtt még csak nagyjából húsz üzlet volt itt. Most már közel száz van a városban.” Khadichaur mellett ráadásul más bevásárlóvárosok is megjelennek az országút mentén.

Chhetri rendszeresen átutazik a határ túloldalára, hogy feltöltse az árukészletét. A határ menti Kodariba vezető 35 kilométeres utat busszal vagy teherautóval teszi meg, aztán jó néhány kilométert gyalogol a senkiföldjén át, és áthalad a keskeny Barátság-hídon, hogy eljusson a tibeti Zhangmuba. Nagykereskedőktől vásárol, akik mindannyian han kínaiak. „Az egész üzletkötés nepáli nyelven zajlik – magyarázza a boltos. – [A kínaiak] már megtanulták a nyelvet. Okosak.” Aztán nepáli teherhordókat bérel fel, hogy visszaszállítsák az árukat Kodariba, ahol a beszerzési ár mintegy 15%-át fizeti meg vámként.

Chhetri még soha nem jutott ennél távolabb a 318-as főúton, ami továbbhalad Lhasza, és végül a több mint 5000 km-re keletebbre fekvő Sanghaj felé. Ez az út lett a fő útvonala a kínai befolyás terjedésének Tibet, és a Tibeten túli területek felé.

Kínai árucikkeket árulnak Katmanduban és más nepáli városokban is. De nem minden teherautónak Nepál az úti célja: egyesek Indiába szállítják a rakományukat. Az Araniko autópálya, amelyen a monszon és a földesuszamlások gyakran lehetetlenné teszik a közlekedést, így a globalizáció útvonallává vált, amelyen évente közel 200 millió amerikai dollár értékű áru halad át.

Az autópálya is tanúsítja, hogy milyen módszeresen hódítja meg Peking az új területet. Az út kínai pénzügyi támogatással épült az 1960-as években, felváltva azt az ösvényt, ami alig volt elég széles ahhoz, hogy két jak elférjen rajta egymás mellett. Most Kína azt tervezi, hogy kiszélesíti az utat. 2012 végén Kína korábbi nepáli

nagykövete, Jang Hu-lan hivatalosan megnyitotta a Kodari melletti hatalmas konténerdepót. Egy nagyobb híd épül a meglévő mellé, hogy a teherautók is átkelhessenek rajta.

Kodari továbbra is az egyetlen legális határátkelő Kína és Nepál, azaz két olyan ország között, amelyek 1400 km hosszan elnyúló közös határral rendelkeznek. De más útvonalakat is vágnak a Himaláján keresztül. A tibeti Gyirong és a határ túloldalán levő Syapru Besi közötti 17 kilométeres öszvérösvényt 20 millió dollárért igazi úttá építik át. Kína azt is tervezi, hogy egészen Katmanduig tovább építi a Lhaszából Sigacéba, Tibet második legnagyobb városába vezető vasútvonalat, és hogy egy új repülőteret épít a nepáli Pokharában, megnyitva az utat a kínai látogatók és árucikkek előtt.

Kína milliárdokat fektet be Nepálban, a világ egyik legszegényebb országában, amely hagyományosan India befolyási övezetének része. A kínaiak fejlesztik a közlekedési, távközlési és vízenergia-infrastruktúrát. Jang egy, a *Republica* című nepáli lapban tavaly decemberben megjelent interjúban vázolta fel Peking szándékait, kifejtve, hogy gazdasági szempontból Nepál összekötő folyosónak számít Kína és Dél-Ázsia között. Másként fogalmazva: út Indiába, és az ország hatalmas piacára...

A két ázsiai óriás viszonya meglehetősen hűvös, a hosszú közös határ pedig, amely állandó viták tárgyát képezi, zárt és militarizált. A kereskedelem volumene mégis szárnyal: 2010-ben elérte a 60 milliárd amerikai dollárt, a kereskedelmi mérleg nyelve pedig nagyrészt Kína javára billen. Peking befektetett a kolkatai (korábban: Kalkutta) kikötőbe, és most szárazföldi hozzáférést szerez magának Indiához a Himaláján át.

„Nepál lesz a Barátság-híd Kína és India között”, mondta Nepál maoista miniszterelnöke, Baburam Bhattarai, akit idén márciusban távolítottak el posztjáról. Delhi attól tart, hogy inkább egyfajta trójai faló lesz, és aggódik a kínai áruk tömeges beáramlása miatt, amelyet egyébként a két ország közötti szabadkereskedelmi megállapodás is támogat.

Nagylelkűségéért cserébe Peking azt követte, hogy Nepál ismerje el Tibet annexióját és

az ottani politikai ellenzék elnyomását. 2012 januárjában, az akkori kínai miniszterelnök, Ven Csia-pao rövid katmandui látogatása (tíz év óta az első) után kiadott közös nyilatkozat teljesen világosan fogalmaz ebben a kérdésben: „Tajvan és Tibet is elválaszthatatlan része a kínai államterületnek. A nepáli oldal határozottan támogatja azokat az erőfeszítéseket, amelyeket a kínai fél tesz azért, hogy fenntartsa az ország szuverenitását, a nemzeti egységet és a területi integritást, és nem engedi, hogy bármely erő nepáli területet használjon bármiféle Kína-ellenes vagy szeparatista tevékenységhez.”

Azóta korlátozásokat léptettek életbe a Nepálban élő mintegy 20 ezer kivándorolt tibeti által szervezett tiltakozó megmozdulásokkal kapcsolatban. Március 10-én betiltották az 1959-es felkelés évfordulójára szervezett tüntetést. Minden „Kína-ellenes tevékenységet” büntetnek, annak ellenére, hogy erre nincs semmilyen jogalapjuk. Sajnos a hatalmi egyensúlyon az sem változtat sokat, hogy a tibeti szervezetek felgyűjtják és halálra égetik magukat...

(Guardian Weekly)

Afua Hirsch

Kínai aranybányászok Ghánában

Huang Ren-Csung csíkos napernyője élesen elüt a hatalmas mennyiségű kitermelt föld háttérétől. A láthatáron jól látszanak a ghánai esőerdő magas fái, itt viszont csak Huang ütött-kopott napernyője kínál menedéket a tikkasztó trópusi nap ellen. Ő és kínai kollégái egymást váltva ülnek alatta, miközben felügyelik az ásást és a sötét, sáros víz kavargását abban az óriási gödörben, amelyben arany után kutatnak.

A negyvenéves Huang két évvel ezelőtt hagyta el a kínai Kuangtung tartományban levő teaültetvényét, hogy itt, Nyugat-Afrikában keresse a boldogulást. Azóta végzi nehéz és néha veszélyes munkáját a szinte elviselhetetlen hőségben – a munkát, amit szerinte nagyon jól megfizet-

nek. Huang azt mondja, hogy nagyjából 4000 júant – 420 angol fontot, azaz kb. 145-150 ezer forintot – keres havonta. Fizetését közvetlenül a Kínában maradt családjának utalják át, miután levonták belőle a megélhetési költségeket.

„A munka nehéz. [De] azért jöttem ide, hogy pénzt keressék – mondja Huang. – Kínában átlagos vagy szerény életkörülmények között éltem. Fantasztikus volt a lehetőség, hogy külföldre utazhatok [és] több pénz kereshetek.”

Huang a számos illegális kisüzemi aranybánya egyikében dolgozik Ghánában, Afrika második legnagyobb aranytermelő országában. A kisüzemi bányák működési engedélyeit kiadó ghánai ásványügyi bizottság nem engedélyezte a bánya megnyitását. Ghánában a külföldieknek tilos a kisebb bányauzemekben dolgozni. A rendelkezést az 1980-as években hozták, hogy biztosítsák a szegény, vidéki közösségek megélhetését.

Nincsenek pontos számadatok az illegális bányászat mértékére vonatkozóan. A ghánai hatóságok folyamatosan küzdenek a probléma ellen. A ghánai aranykitermelés 23%-a kisüzemi bányászatból származik, olyan kisebb bányauzemekből, melyeknek egyes becslések szerint 95%-a illegálisan működik. A munka is veszélyes: a közelmúltban például 17 ember halt meg egy bányabalesetben a közép-ghánai Kyekyiwerében.

A hatóságok elismerik, hogy a kínai bányászok és gazdag támogatóik beáramlása soha nem látott mértékű környezeti pusztítást és társadalmi konfliktusokat eredményez. A „[ghánai illegális bányászat] mértéke olyan hatalmas, hogy nehéz valójában számszerűsíteni – mondta Daniel Mishio dandártábornok, a földekért és természeti erőforrásokért is felelős ghánai nemzetbiztonsági hivatal vezetője. – Eltekintve a biztonsági fenyegetéstől, amit az jelent, hogy [az illegális bányászok] fegyvert viselnek, ott van még az emberek biztonságának problémája is. Egyes területeken az emberek még tiszta ivóvizet sem kapnak, másutt pedig látható, hogy az erdőterület nagy részét kiirtották. Ez nagyon nagy veszélyt jelent a jövőnkre nézve.” Mishio tábornok egyébként egy különleges alakulatot vezet, amely rendszeresen tart razziákat az il-